

Éppen azért gyengék nem lehetünk és csak az egyesülésben van erőnk.

Fontosnak találom tehát a vidéki magyar lapszerkesztők országos congressusát: megbeszélni bajainkat, sérelmeinket. Megmutatni a sokféle országos tanácskozás közt, hogy mi is élünk.

Habár a congressus összehívására felkértek is, mégis sokáig gondolkodtam, megtegyem-e? Hiszen vannak sokkal illetékesebbek, mint én, csak egyben találtam t. kedves collegáim elnézésére biztatást, hogy 21 év óta szerkesztem a „Somogy” politikai lapot, tehát az egy lap mellett folytonoságot s időt tekintve — tudtomra — a magyar hírlapirodalomnak legrégibb szerkesztője vagyok az országban.

Ez ad némi megnyugvást, hogy érd. társaim nem veszik szerénytelenségnek, ha bajaink orvoslására én adom meg — szíves támogatásukkal, az első alkalmat.

Tiszteletteljesen kérem tehát érdemes collegáimat, hogy a kiállítás időszaka alatt Bpsten tartandó vidéki lapszerkesztők orsz. congressusát elvben elfogadni, annak keresztülvitelét és sikerét ismert befolyásával támogatni, ezen felhívásomat pedig becses lapjában közzé tenni szíves legyen.

Kérem továbbá, hogy elhatározásáról engemet mielőbb tudósítani ne legyen terhére, hogy a kellő részvételt látva — a határidőt megszabhassuk.

Maradván collegiális tisztelet és nagybecsülés mellett, Tisztelt hazámfiának Kaposvárt, Junius 12. 1885. szerkesztőtársa: *Roboz István*, a „Somogy” politikai lap szerkesztője és tulajdonosa.

Szíves készséggel fogadjuk el elvben a t. Collega ur által a fönnebbi sorokban megpendített életrevaló eszmét s tőlünk kitelhetőleg fogunk annak minél sikeresebb megterjesztéséhez hozzájárulni. Valóban a vidéki magyar sajtónak nagyon fontos és szép hivatása van, de hogy ezen hivatásának eleget tessen, mindenek előtt sok salaktól meg kell tisztulnia, szellemi és anyagi tekintetben meg kell erősölnie, hogy a közművelődésnek künn a vidéken hivatott apostola lehessen. Oda kell tömörített erővel hatni, hogy a vidéki olvasó közönséget elvonva a felületes izléstörítő, pikantiériák általhatni kívánó irodalmi korcs-termékek olvasásától elvonva, szoktassa hozzá lassanként a komolyabb irányu, alapos, izlés- és erkölcs-nemesítő s a valódi művelődést terjesztő olvasmányok megkedveléséhez.

Mindennek pedig sikeres kivitelére csak egyesített örök vállalkozhatnak, a mi ismét egy közös összejövetel és tanácskozás, azaz a vidéki lapszerkesztők orsz. congressusának szükségét elegendő indokolja.

A mi pedig az ügy gyakorlati oldalát illeti, erre nézve szerény véleményünk az volna, hogy indítványozó Collega ur elnöklete alatt mielőbb egy bizottság alakuljon, mely aztán az ügyet teljesen előkészítené. — Legyen meg mielőbb! —

A pápák befolyása Magyarországra.

Jelige: „Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania?” Ps. 2.

Az isteni egyház intézményei közül ujjitásra törekvő századunkban talán egy sincs annyira megtámadva, mint a pápaság; s már ma odajutottunk, hogy midőn a józan ész elvétől vezetett jobbak, a népek nagyobb boldogítására, az egvház ős hite után indulva hitcikké emelték Krisztus helytartójának csalatkozhatatlanságát a hit és erkölcs dolgában: akkor egyszersmind a világnak romlott fiaai anyagi hatalmukkal megfosztották anyagi vagyonától legnagyobb jötevő atyjokat, fogságra kényszerítvén a valódi szabadság ak szelid lelkű férfait, hogy így fogságban annál inkább bámulhassák a földnek szerető anygát. Ugy az ős időkben, mint a közeli századokban, úgy az egész emberiségre, mint egyes népekre nagy volt mindig a pápáknak befolyása s lesz is, míg egy romlatlan nép keblében fogja hordani az egy Istennek magasztos tudományát, mocsoktalan nevet.

A magyar nép, az egykori szilaj, zabolátlan természetű hős faj, a kereszténységnek köszönheti létének jogosultságát, társadalmi életének fényes történetét, mely nem engedi gyermekeit elpusztulni, a népek sorából kivesszenni, mikép a pogányság, mert a kereszténységben nép nem vesz el. De, midőn a kereszténység befolyásáról beszélünk, bármily népre, bármely irányba történjék az, akkor szükségképen a pápaságot kell előtte be állitanunk és semmiképen sem tehetjük azt, mint tették s teszik ma is önmagukkal szemben annyira következtelen férfiak, kik mégis hírnévellakarnak dicsekedni, — mondom, nem tehetjük azt, hogy a kereszténységtől elszakítsuk annak fejét, mert ez annyi volna, mint egy fej nélküli testet józan működéséért kitüntetni, a mi jelen körülmények között, hogy ne mondjam, esztelenség. Sőt inkább a főnek kell betudni, bölcseségének, józanságának tulajdonítani mindazt, mit a test „ad extra” működik, következetesen: a pápák szakadatlan sorának mindazon jókat, melyeket a kereszténység a népek jólétére végakorolt. Ezért, ha a magyar nép a kereszténységnek köszönhet valamit, a mint el is ismerik többnyire mindnyájan, hogy köszönhet igen sokat: azt első vagy másodlagos rendben mind a pápáknak köszönheti!

S valóban a népek nagyszerű világtörténetében alig akadunk még nemzetre, mely a pápák jóakarátának, atyai meleg szeretetének, ügybuzgalmu érdeklődésének annyira kedvencz tárgya lett volna, mint a magyar nép. És mégis „quare fremuerunt gentes?” ... és mégis hogyan lehet az, hogy magok a történetírásra hivatott férfiak a pápáknak azon nagy számu, a magyarnép irányában szerzett érdemeit elvitatni törekednek s nem rettennek vissza „Klio”-nak lapjait ferde állításokkal megtölteni? A szeretett gyermeknek, a magyar népnek országházában lehetett hallani csak a közelmúltban ily kifakadásokat: „A sokat szenvedett Magyarország a katolikusok csalatkozhatlan pápájának semmivel sem tartozik!” (Thaly K. 1883-ik).

Ez és más ilyféle hamisság sajtó sebet üthet a jó atya szíven, hanem vannak férfaink, kik nem késtek már akkor, s nem késnek soha az ily állítások czáfolatára felütni a közös tisztelettel illetett történelmet s megmutatni

a rövidlátóknak, hogy a pápának milyen a befolyása Magyarországra és mennyivel tartozunk ezért ő nekik. Nem lesz tehát érdektelen e kérdés fessegetése, főczélul tüzvén ki e rövid s épen azért nem minden irányu munkában, a helyes, pártszellemről ment uton jární s az általunk ismert hamis állításoknak ferdeségét itt-ott kimutatni.

Mint fennebb emlitém, a magyar nép ma-holnap örömrivalgás közt fényesen ünneplendő ezredéves multát, s ezt igen sok tekintetben, a kereszténységnek s a kereszténység fejének köszönheti, ki szolgálait, kik a hit világát hordozzák, nem tagadta meg a nemeslelkűek előtt, nagylelkűségét pazarul szórta a büszke sittyfa fajra.

István, sőt még atyja Géza, mint fejedelmek átításként azt, hogy a pogány magyar nép helyzete a keresztény nemzetek gyűrűjében már-már tarthatatlan, azért minden fáradozásuknak czélpontja a kereszténységnek népök körébe való behozatala vala. Az imálandó isteni gondviselésnek vezetése, Istvánnak bámulatra ragadó tevékenysége, a magyar nép nemes lelkűsége csak hamar azon eredményt születték, hogy az alattvalóit annyira szerető István már a 999. évben keresztény alázattal — mely nagyokat és kicsinyeket egyenlőkké teszi — jelenthette az elfogadott igazi vallás fejének népe boldogságát, a megteendőek egyszerű momentumát.

A pápa nagy örömmel vette tudomásul a már évek óta vart hírt és bölcs belátással, készséggel hagyta helyben az új keresztény fejedelemnek országában véghez vitt minden intézkedését, s nagy előzékenységgel teljesítette a lángbuzgalmu férfiúnak kívánságát: atadván követeinek a kért királyi koronát, — jutalmukéttós keresztet; ezenkívül apostoli áldását tartalmazó bullájában Istvánt nemzetet „apostolának,” nemcsak apostolának, keresztény „királynak” nevezte ki unnepelesen. Attólta a neki bemutatott intézkedésekből, hogy a magyar egyház szervezése méltó kezének munkája, azért Istvánt és utódait nevezetes kiváltságokkal ruházta fel az egyház rendezésében, hatalmat adván nekik püspökségek alapítására és akaratok szerinti személyek kinevezésére, magának csak az utólagos tudomásvétel szükségét tartotta fenn. Megígérte az apostoli szt. szék védelmét, az erkölcsi haladásban, vagy bármi más szükségben teljesíthető segélyét és mindezt egyedül szeretetből, jóakarattól, anélkül, hogy talán megkivánta volna Istvántól országának hűbéri alárendeltséget s ezzel együtt hűség esküjét. Minden nagyobb jutalom nélkülése nélkül, csak egyedül a nép megterését kívánó II. Silvester atyai gondoskodással ad tanácsot Istvánnak nemzet boldogítására és fennmaradására czélzó fáradozásában; s ekkor kezd a magyarnak nemessége a salaktól megtisztulni, a keleti barbár szokásokat elhagyván a művelődésre alkalmasabb lenni, tisztult erkölcsével szomszédai fölé emelkedni, tettekre kész királyával egy későbbi haladásnak alapját kezdí megvetni.

De hol van ily formán Istvánnak érdeme? — kapják fel a szót ellenteleink, kik alig néhány nappal előbb épen Istvánt törekedének díszétől megfosztani.

Nagy az érdeme neki is, oly nagy, mely őt dicső királyaink fölé emeli, oly nagy, mekkora őt egy ország újjászervezési munkájának kiviteléért megilleti. De mit tehetett volna ő az új viszonyokban egészen szokatlan

ember, egy bölcs, egy jóakaró atya — milyen vala vele szemben a pápa — befolyása nélkül? A fiu érdeme com-petal azért neki, de az atyai szerep a pápának jutott. — Ott voltak ugyan körülte a már európai műveltséggel kormányzó világi fejedelmek és miért nem használta azoknak szívességét, miért nem kért a császártól királyi koronát?

Röviden felelünk erre meg, mert tárgyunk keretében nem tartózkodván egészen, itt csak azért emlíjük fel, mert előbbi levezetésünket II. Silvester főérdemét illetőleg, így is meg szokták támadni.

István tudta azt, hogy mi a császárok politikája a kereszténység terjesztésében, hogy t. i. püspökeik és papjaik által az ujjonnan megtérteket mintegy a német kath. egyház hatósága alá rendelik s így utat nyitnak nekik, hogy rövid idő alatt politikai hűbéresekké tehessék őket. Ha most, midőn legtöbb térítő épen Németországból került ki, a császártól kért volna koronát, szépen annak há-lójába került volna, a császárfőhatósági igényét önmaga felett elismerte és tudomásul vette volna.

De István e mellett azt is tudta, hogy a középkor népei a pápákban egy nagyszerű hatalomnak birtokosát, a valódi szabadságnak tiszteletreméltó lánglelkű férfiát tisztelik, mely szép tulajdonoknak kulrehatását a barbar népek durva berohanásai között annyian tapasztalták s még többen bámuló szemléllői valának. István tehát inkább akarta népének ügyét e nemes önzetlenségre bízni, mint az uralomra vágyó nagyok haszonlesésére: inkább akarta országa szilárd fennállásának alapjogait szabadságának minden tekintetben megmaradó sérthetetlenségével, mint hűbéri szolgálattal, részint megzerezni, részint a meglévőket értékesíteni, szilárdakká tenni. Es mindezt a romai pápától, számítása szerint, kinyerhette, ki a fejedelmi bizalmat apostoli, királyi méltósággal ajándékozta meg, hogy a magyar büszke lehessen mindig legelső emberére . . . királyára! Ezen nagy ajándékot II. Silvestertől elvitatni nem lehet: és mégis: „Quare . . . populi meditati sunt inania?”

Az első, ily fényes eredményre vezető pápai beavatkozás 40 évig hagyta sorsára új hivatit: mert egy oly szép működésnek emléke, milyen volt a szt. Istváné, nem sejtette a kereszténység fejével azt, hogy a hír valódi tanaival megismerkedett népnek keblében trónviszály, — polgárháborúnak dúló lángja pusztít. És mégis, egy történetírónk a szt. Istvánt követő 30 év gyászos képének egyfelőli okát, a szerinte „fensőbbiséget igénylő és mind-egyre beavatkozó pápai szék okozta zavargásokban” keresi (Mangold: M. or. tör. 33 lap.)

Az első beavatkozásnak megszakitott munkáját VII. Gergely, korának legismertebb, legfáradhatlanabb, ügybuzgó pápája folytatta.

Valjon, ki ne fogná fel az egyház ezen csillagának nehéz helyzetét, ki ne tisztelné a népeket magához ölelő páratlan szeretetét, ismervén azon harczot, melyet IV. Henrikkel kényszerült küzdeni, ismervén a lelkiismeretlen nyomások alatt szenvedő egyház iránt kifejtett bámulatos reform működését.

Ezen időben Magyarország Salamon nyughatatlanságának és átkos elégedetlenségének kitörései miatt kinosan szenvedett. Az ország sorsát szívőkön viselő nemes lelkű hercegek, I. Béla fiai, látva, hogy áldozataik

kal sem mennek semmire, VII. Gergelyhez folyamodtak tanácsért, szükség esetén segélyért is; míg Salamon az egész országot a kiátkozott német császárnak adja el, szolgaságot vet a nemzet nyakára. És mikép hangzik az ítélet e fontos tényeket illetőleg? Vannak sokan, kik minden ok nélkül Salamont mentik, VII. Gergelyt pedig arról vádolják (a fennebb idézett történetíró is) hogy ő Magyarországot a szt. székkal szemben hűbéres tartománynak tekintvén, Salamont erőssen megfeddi, hogy miért merészkedett a már főnhatóság alatt levő hűbért másnak adni?

Ime így gunyoltatik ki a tiszta szándék, így ismeretlik félre e nagy pápának szeretete a magyarok hazája iránt!

Igaz ugyan, hogy VII. Gergely a magyar királyhoz küldött intő levelében megemlíti, miszerint az ország szt. István által a pápáknak védelme alá lett helyezve, tehát a veszély idején illő, hogy először hozzá forduljanak; de ezzel korántsem akarta azt érni el, hogy Magyarországot a szt. székkal szemben absolut hűbérré tegye s épen ezért használja levelében nem a „feudum“ szót, hanem ezt: *beneficium*. Ellenkezőleg célja volt, habár kemény kifejezéseivel is, megakadályozni azt, nehogy a magyar király őt bizalmatlanul mellőzve, népére szolgaságot hozzon. A hercegek kérésére tehát az országnak szabadságát adta vissza és nem azt követelte, hogy hűbéri igényét elismerjék, megmutatták ezt a Salamon bukását nyomban követő események, melyek VII. Gergelynek jó indulatát még inkább megerősítik.

Szt. László megválasztását azonnal tudatja vele, kifejezven vallásos hódolatát, tisztelettel kéri tanácsait az egyházi működések terén, szóval pártfogását, kijelentvén azonban, hogy országa világi ügyeiben a tapasztalás vezet s ezek külbeavatkozást nem tűrnek. És mit tett erre a pápa? Talán, mint hatalmas igényekkel dicsekedő hűbér ur, az utóbbi kijelentésnek ellentállott? Korántsem: hanem midőn látta azt, hogy az ország függetlensége egy oly férfúnak van kezében, ki képes azt megvédeni minden külbefolyás ellen: összes figyelmét és gondoskodását a magyar egyház fejlesztésére, az erkölcsök művelődésére fordította és pedig úgy, hogy ezáltal a nemzeti önérzet, a haza és király iránti hűség és szeretet növekedjék. Mily vészteljes volt az 1083 ik s még inkább az erre következő két év VII. Gergelyre nézve. A fogadalmát megszegő IV. Henrik duló hadával, boszut lihegve, kegyetlenkedések között nyomul Roma felé és dűhe elől az angyalvárból kimentett pápa nemes lelkét számkivetésben adja vissza Teremtőjének azon örökké emlékeztető szavak közt: „*Dilexi justitiam et odi iniquitatem, propterea morior in exilio.*“

Es ez a szilárd jellemű, de annyi felől, oly nagy veszélyek által szorongatott pápa, a pápai szék legválságosabb perczeiben, a magyar egyháznak két szentét, Istvánt és Imrét veszi fel a dicső égi lakóknak fényes sorába. Szeretete örömet akart ezáltal is szerezni a magyaroknak és eljárásával a hit szent egységében akarta egyesíteni a pártoskodó hazafiakat, megmutatván a fejedelemelek azt, hogy nem a visszavonásban, hanem mindenekelőtt a fejedelemmel kifejtett együttműködésben, a keresztény művelődésben van a valódi nemzeti jólét, ne-

mes öröm és haladás. S Lászlónak népe örömujjongás között üdvözölte két szentjét, sirjaiknál a hála forró könnyeit hulatta a pápa szerető gondoskodásáért és emlék maradt ezota a magyarnak szt. István jobb keze, nemzetünknek kedves emlék az évenként ismétlődő nagyszerű ünnepben. (August. 20.) A gyönyörű példa hatott; s bizonyára az isteni gondviselést kell érte imádnunk, hogy László népével együtt ezt megértette s méltónak találta, hogy egy század s néhány év leforgása után III. Coelestin által az emberek szeméi előtt is e két szent társaságába lett igtatva.

VII. Gergely volt egyszersmind az, ki az egyház sérveit orvosló gondját Magyarországra is kiterjesztette, de ezen utmutatás szerint László király hatásos tevékenységét érezhetőleg csak később, VII. Gergely halála után, 1092-ben, a szabolesi országgyűlésen fejthette ki, mivel azelőtt minden erejét és eszélyességét országának politikai rendezése vette igénybe. Azon gyűlésen alkotott határozatok, melyek a pápa utmutatását semmikép sem nélkülözik, annyira előmozdították az egyház haladását, hogy az a pogányságnak végképi megsemmisítésével méltán új fordulatot vehetett. A pápa által kívánt intézkedések érvénybe lépnek s hogy egyebet ne említsek, a papság a kívánt nötlenség állapotába helyeztetik, a külfény a hívek épülésére mindenütt előmozdítottatik.

Nem igaz tehát, mintha szt. László nem fogadta volna el a szt. szék utmutatásait, a melyeket épen ő maga kért. Nem mellőzte ő hidegen a papságra vonatkozó reform kérdését, mint egyik történetírónk (Mangold) oly egyenesen kimondja, hanem csak megkülönböztette a dolgot: U. i. határozatilag kimondotta, hogy minden felszentelése után házasodott pap, az egyház fennálló szabályai szerint, lépjen nötlén állapotba, kik pedig a felszentelés előtt már házások voltak és mégis a szükség kívánalma miatt papokká lettek: ezekre nézve a pápai szék leendő határozata lesz irányadó. Altalában VII. Gergely Magyarország szabadságát a külerőszak ellen megvédette s hazánknek kereszténységét a helyes irányba terelte.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A

Az oltárnál*)

(1885.)

Midőn a sors földig lesujtott,
A hit Uram hozzád emelt,
Te nem hagyod megsemmisülni,
Ki változatlanul szeret;
S én ott Előtted térdre hullva
Csak egyre, s arra kértelek:
Fogadj be szolgálid körébe
Hogy Téged ünnepeljelek.

Egész világ kevés a szívnek,
S az űrt nem tölti semmi be,

*) Alkalmi költeménye szerzőnek, ki a napokban térvén vissza a kath. egyház kebelébe, most sz. Ferencz szerzetébe szándékozik belépni. Szerk.

De végtelen szerelmed által
Szívem örömmel van tele;
S a míg a kis patak csörögve
A nagy tengerbe bele ér,
Engedj Uram szolgáltnak lenni,
Egész világgal ez fölér!

Az élet nagy hajója másból
Gyakran a szirtbe ütközik,
Vagy ellenkező vihar által
Sokszor másfelé vettetik;
De mindig Véled járva — kelve
A bűnnel nem találkozom,
Oltárodnál könyörgök hozzád:
Végy szolgáltnak Mindenhatóm!

(BRASSÓ)

SZABÓ LAJOS.

Krisztus koporsója s az urnapi oltárok.

— Falun. —

A vallásos kegyelet és hódolat nyilvánulatai különbözők és sokfélék. A festő esetével dicsőíti a mindenség Alkotóját, a csillagász a csillagok fénytengerében az égi Felsőg kegyelmeinek kisugárzását bámulja; a bányász a hegyek mélyében rejtőző aranyban azon elrejtett isteni kincseket szemléli, melyeket megígért az Ur az őt szeretőknél; a tudós, midőn a tudományok ezerféle ismereteit óhajtaná megszerezni: akkor jó azon tudatra, hogy egyedül Isten az, ki mindent tud, s azért alázattal kiált fel: „csak azt tudom, hogy semmit sem tudok.“ stb.

De az Isten iránti tisztelet külső nyilvánulatainak legáltalánosabb — de mégis szép példáival a nagypénteki szt koporsó és urnapi oltárok felállítása körül szoktunk találkozni, mert minden buzgó katolikus — legalább így van az alsóbb népnél — tőle kitelhető módon igyekszik e kettő körül lerakni áldozatait. A szt sírnál szívünk repedez a kősziklával, szemünk kesereg a keserves anyával, és cziirenei Simonnal igyekszik felvenni Jézus keresztyét, hogy méltó legyen hozzá; majd pedig erszényét felnyitva, megtakargatott filléreiből egy-egyed beledob a templom perselyébe, nem azért, hogy a begyűlt összeggel eladassék az Üdvözítő, hanem, hogy segítve legyen azokon, kik neki legkedvesebb barátjai valának — a szegényeken. A házakban, az utcákon mily csend uralkodik. Le vannak téve a színes ruhák s az ember komoly léptekkel és komor tekintettel méri tovább lépéseit, mint ha szegyenlené, hogy miatta az ég és föld legártatlanabb Lénye a leggyalázatosabb büntetések kinfájára került.

Urnapiján pedig a kebel levetkezi mély gyászát, és mint a viruló természetet — ünnepnap pompában látjuk a buzgó hívőket is. Templom, házak, utcák, közterek, hegy, völgy, sziv és idő — minden eleven.

Mindezekről eltekintve, ugy az öröm, mint a fájdalom ünnepén mi figyelmünket különösen leköti és külérzékeinknek is vallásos táplálékot nyújt: ez azon szorgoskodó munkásság, mit férfiak és nők, ugy a szt sír, mint az urnapi oltárok felállításánál kifejtének. — Nagypénteken kora reggeltől — kivált a fiatalabb férfi népség hemzseg a templom körüli téreken. Egyik fejszét, másik kalapácsot, harmadik furót, negyedik deszkát, s Isten tudja ki

még mit tart és visz a sírhoz kezében, — míg a lányok virágok, szalagok s legszebb kendőiket viszik magukkal s ékesítik velők az Istenség sírját. — Hát Urnapiján? — A templom vagy közelebb fekvő hegyoldalról már hajnalban hatalmas mozsárágyuk tele torokkal hirdetik a nagy nap elérkezését; az erdőoldalokról zöld ágakkal megrakott szekerek ereszkednek a falu közé, egy-egy tekintélyesebb lépcsőzetes hely — vagy keresztel díszített helynél lerakodván. A zöld ágakat csakhamar sátrakká alakítják, hova már nem Mózes vesszői, nem a szigorú parancsok kőtáblái, hanem csak üdvösségünk Mannája helyeztetik.

A lombsátrak körül pedig szent képek s illatos virágokkal megrakva a község szépeit lelkesíti az Ur házának zélusa. — Majd megindul a menet. Agyudörgés, énekszó, csemetvü hangok, áttatos imádságok és a nép örvendetes riadalma emelik a fényt. Ily buzgóság észlelhető évenként Topánfalván is a szt sír és urnapi oltárok felállítása s feldíszítése körül, miben fénylő példával jártak az idén előre Lovczel Ferencz. Lévay Lajos, Gondol Rezső uraknak kedves nejeik, özv. Lázár Györgyné és Clement kincstári gr. kath. tanítóval, valamint Stáry Irén kisaszonynyal, más szépségek assistálásai mellett. Az a csín- és szépség, mely az egyes oltárokról szétömlött: a díszítők igen finom aestheticus izlését dicsérik, bennem pedig azt a vágyat ébresztették fel: vajha az ég és föld urának ezen tisztelői kebelében égő szeretetnek tüze mindig élénken lobogjon, hogy ennek fényével a vallásos jó példaadás által a többi hívők is épüljenek. — s az a szép két kis angyalka: L. Mariska és L. Irénke, fővőben is virágokkal tennék kellemessé az Urnak utjait. — Míg Lovczel Ferenczné, Ersek Elelné, özv. Weiratber Györgyné ő nságaik verespataki Dregán és Ebergányi urakkal, kik más anyagi áldozatokkal is az urnapi ünnepély fényének s templomom díszének emelésére voltak: fogadják azon óhajomat, hogy az Ég viselozza jószágukat szivők által óhajtott minden javakkal.

Kovács Gyárfás.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

— **HUNYI KÖRSZEMLE.** Itthon. Képviseleink országszerte tartogatták beszámoló beszédeiket. — **A belügyminiszter** a törvényhatóságok reformtárgyalását, mindjárt az őszi ülések elején szándékozik eszközölni. — **A reformatusok** egyetemes conventjükön felolvasták a cultusminiszter válaszáat, a rel. gymnasiumoknak adandó állami subventio tárgyában. Természetesen, azt ők szeretnék egy summában „általány“-ként egyszerre kapni — de mivel a miniszter nem hajlandó ezt nekik a közös **állami adókból** ily irányban kiutalni, végre is aprócseprő lényegtelen kifogásuk mellett, saját jogukon a tanárok kinevezését tekintve, rést ütének, csakhogy a pénzhez jussanak. Szegény tállencse. — A reformatus convent, egyházának a főrendiházban leendő képviselterése kérdését, Szilgyi Dezső indítványára jelentéstétel végett kiadta a közjögi bizottságnak.

— **Róma.** A pápa uralkodásának ezen évi emlékeztetere vert érem egyik felén ő sztsége képe látható e körirattal: Leo XIII. Pont. Max. An. VIII. Hátlapján a történelmi tanulmányok fontosságát jelző három symbo-

licus alakot ezen fölirat futja körül: Historia Fugientium Testis. Temporum. Veritatis. Lucem. Adfert. Eruditae. Posteritatis. Mendacio. Profligato Rejecto. A gyönyörű érme: Bianchi vésnök készítette.

— **Austria.** Dicséretére válik a Taaffe-kormánynak, hogy a vasárnapi munkaszünetet illetőleg törvényről gondoskodott. A liberális lapok zugolódnak ugyan, s legnagyobb argumentumul azt hozzák fel, hogy már ezentul hétfőn sem fog lap megjelenhetni, mi erre azt feleljük: nagyon jó, legalább ezentul hetenkint egy nappal kevesebbet fognak hazudhatni.

— **Angolország.** Salisbury, ki monarchiánk iránti jó indulatának már többször jelét adta, elvállalta az új kabinet alakítását.

— **Püspöki látogatás Szász-Sebesben.** Püspök urunk ő Excája t. hó 7-én, Urnap alatti vasárnap osztotta ki Sz-Sebesen a bérmálás szentségét. Lámkeréken díszes küldöttség fogadta a főpásztort s nemzeti lobogókkal ékített lovasok kalauzolták a templomig, hol a helyi lelkész nt. Blága János sz.-ferenczrendű atya fogadta és nyújtotta át a templom kulcsait. Az ünnepélyes sz. misét Exja végezte, melynél mi segédkeztünk, innen a központból kirendelve; az alkalmi sz. beszédet a lelkész ur tartotta német és magyar nyelven, annak végeztével Excája — tekintettel a jelen voltak nagy számára, — a szószékre lépett s onnan tartotta főpásztori szózatát német nyelven. A helyi templom a használatra teljesen rozzant állapotából a jelenlegi lelkész buzgó fáradozásai folytán nagyon csinosan állítottott helyre, úgy hogy az idegent kellemes vidorságáról nagyban gyönyörködtet, de az így nyert élet igen zavarja az oltárkép, mely sz. Bertalant nyuzott állapotban ábrázolja, a mint a bőrök karjáról és hátáról fityegnek; s borzalmasságával ahelyett, hogy áhitatos rokonszenvet keltene a nagy szenvedés iránt, elrettent magától, mint a melyre fél isszonyal merünk fel is nézni; nem ártana az oltárképek felett egy kis szemlélt tartani, és a nem odavalókat eltávolítani. Ő Excájának beszéde a templom körül forgott s a templom körüli kötelességeinket hangsúlyozta, intvén arra, hogy mi is templomok vagyunk, a Szentlélek templomai, s oly karban tartsuk fen magunkat, a mint illik a Szentlélek templomához. 19 éve nem levén itt bérmálás 78-nak szolgáltattott ki ezen szentség.

Bérmálás után Excája magyarul szólt az oltártól a megbérmáltakhoz, ezen beszéd alatt a főpásztor szemei könnyektől ragyogtak, s a jelen voltak között valóságos szeppegés fejlődött ki. Ezen alkalommal kétségkívül eszébe jutott a főpásztornak Szász-Sebes multja; ha nem is lennénk történeti bizonyítékaink a katholicismus itteni állapotáról a hitújítást megelőzőt időkből, ott van a város közepén mint a germán elem vallásos érzületének őrtornya a gyönyörű templom, de a melyreánk katholicusokra most nagyszerűségében is csak egyszerű műemlék, emléke annak, hogy itt hajdan mik voltunk s a benne levő Mária oltárkép (a kegykép a kolozsvári kegyesrendűek templomában van) záloga abbéli reményünknek, hogy még lehet a miénk. — Ez jutott eszébe az anyai jószág főpásztornak, s fájhatott neki, hogy a püspöki székhely szomszédságában egy ily tekintélyes helyen és mozgékony nép között a katholicusok száma 400 körül mozog, s azok hajdan fényes templomuk helyett a város egy félre-

eső zugolyában kénytelenek imádkozni; s a lelkek üdvének forró érzetétől áthatva oly imaszerűleg intette a megbérmáltakat az ártatlanságban és szilárd hitben való kitartásra, hogy az ember önkényt arra gondolt, hogy ha az elődök is ebben megmaradtak volna, ma ott abban a külsőleg fényes, belsőleg zord templomban hangzott volna el a „gloria“ és a „sursumeorda.“ Nem is hiszem, s ne is adja Isten, hogy az „öreg püspök“ — mint Exellájának méltóztatott magát nevezni — ezen intelme az emlékekből valaha kimosódjék!

Isten őrizzen, hogy tapintatlan alanyiaszkodásunkkal a főpásztor iránt tiszteletlenséget kövessünk el, de mégis a látottakat és hallottakat csak úgy egyszerűen adva is elő, lehetetlen ne mondanunk, hogy ő Excája ilyeszerű beszédei által papjainak typus az egyházi szónoklásban, pedig hogy ily alakra milyen nagy szükség van, leginkább érzik azon fiatal papokon, kik akarnának jól predikálni, de előkép nélkül nem tudnak tanulmányozni.

A számos reflexiót, melyek önkényt tolnak elének, egyszerűen mellőzve jelentésünkkel végeztünk. Az egyházi ünnepély végeztével a különböző testületek tisztelése után Excellentiája elfogadta a szerzetház által rendezett szíves ebédet; ebéd alatt mi „a fiatalság“ illedelmesen enyelegtünk a kedélyes házigazdával, Excellentiája is mosolygott rajta. Blága bácsi humoros kedélyéről meszse körben ismeretes; asztalbeszédjét is, mit Excájára mondott, így kezdette, de komoly emelkedettséggel végezte; a helybeli gr. k. esperes 40 esztendei lelkészkedése alatt a püspököket mind ismerte, mind hosszas életűek voltak, s kívánja, hogy exciája még azoknális hosszabb életű legyen; a polgármester a napot az egész város ünnepének tekinti, mert e város különféle vallású lakói egymással testvéries egyetértésben élnek és egymás örömeiben osztoznak, s az egész város nevében üríti poharát Exciájáért, mint a béke és szeretet apostoláért. — Ezután exciája emelkedett fel; ha a különböző vallások közti viszony oly elvek szerint szabályoztatnék s illetőleg ha azok valósittatnának, miket a főpásztori bölcsesség hangsúlyozott: a tarkaságban is az általános testvériség ülné diadalát; ő exciája főpásztori szívének igen jól esett a polgármester ur kijelentése, és vallás és nemzeti-ség különbség nélkül a város összes lakóinak jóllétéért köszöntött, kegyeskedett kilátásba helyezni azt is, a péterfalvi híres papírgyár igazgatójának kérésére, hogy egy alkalommal ott is tesz magánlátogatást.

Ezután exciáját az iskolába kísértük, hol a gyermekeket sokáig vizsgálgatta s képeket osztatott közöttük szét; majd Boursi őrnagy urnak a látogatására ment, mi pedig az alatt szíves házigazdánknál csakhamarjában egymást éltetve siettünk exciájához csatlakozni; a mult esztendőben adjutánsok voltunk, de most testőrséggé alakulva, az őrnagy ural sorfalat képeztünk, mely között exciája elhaladva, kocsióra ült, kísérve a sebesiek által Lámkerékig, hol azután végleg bucsut vettek. Az uton Portus között egy szegény utazó térden állva kérte ő exciájának nyomatékteljes áldását; mi a püspöki udvarban kézesókkal vettünk ő exciájától bucsut, megtartva keblünkben a kirándulás emlékeit; csupán csak azt kívánva a szászsebesieknek, hogy az Isten hallgassa meg, midőn ugy imádkoznak, hogy: „Jöjjen el a te országod.“

— **Vidéki levél.** Ftdő tudós Szerkesztő Ur! Kezveskedjék b. lapunkban az alábbi soroknak egy kis tért szorítani.

Pausinger József ur erdőfőrendező és ő cs. és ap királvi felségének lovagja a buzgó kath. magasállású tisztviselő híven ő nsga közvetítése folytán f. hó 13-án valék szerencsés egy 300 frt értékű képviselő, tiszta selyemből készült diszes, és valódi ezüst paszománttal ékített színes uj casulát átvenni. Ez értékes és bármely székes-egyháznak díszére válló mise-ruhát kápolnánknak — illetve a görgényi r. kath. hitközségnek ajándékozta Planche Sofia, ő cs. és ap. kir. fensége Stephaniea trónörökösné komornája Laxenburgból, ki a trónörökös-pár itléte alkalmával kápolnánkban naponkint mindig a szent misén ájtatos buzgósággal szokott vala megjelenni. — Amidőn bizonyára látta, hogy kápolnánk templomi ruhák dolgában nem valami fejedelmileg van el látva. — Bizonyára észre vette azt is, hogy szegény az ecclesia. A hiányon segitendő, vallásos és nemes érzésőtől inditatta — annélkül, hogy erre általunk fel lett volna kérve — e drága ajándékot küldeni kegyeskedett s ezáltal bennünket igen kellemesen meglepett.

A mai napon — mint pünkösöd után harmadik vasárnapon — valék szerencsés hveimnek bemutatni s benne először a szent mise-áldozatot a Mindenhatónak felajánlani, mely alkalommal hveimmel együtt buzgó imát küldöttem az egek urához ő nsga kegyes jötevőnk s mecenásunk jóllétéért!

Midőn említett mély vallásos és buzgó urhölgynek a nyilvánosság terén is magam és hveim nevében hálás köszönetet mondok, — akkor örvendetes szívvél jelezni kívántam azt, hogy anyagias és hithideg korunkban mily örvendetes és vigasztaló jelenség, hogy jelentékeny állásban levő egyéniségek, különösen urihölgyek, — a vallásosság szent ügyéért lelkesülni tudnak és azt tetteg is megmutatni törekszenek. Isten áldja, Isten éltesse! — Görgény-szent-Imrén, 1885. június 14-én.
hveim nevében

Bálinth Gergely,
rk. lelkész.

— **Vidéki levél.** Magyar Igen, 1885. jun. 9. Ftdő Szerkesztő Ur!

Élve ama reménnyel, miszerint fiteged b. lapjában tért enged e soroknak, bátor vagyok egy szép ünnep lefolyásáról egyet-mást elmondani. A fenn nevezett helven f. hó 4-én Urnapján, szivet-lelket elragadó módon ültük meg a legméltóságosabb Oltáriszentség imadásának különösen szentelt napot. A mi a földnek a nap, az Erdély katolikusaira a püspöki székesegyház. — onnan erednek egyházunkra az irányugarak, és mi a közelvidékiek különösen azon szerencsében is részesülünk, hogy ezen napon mindig az isteni tisztelet fényesebbé és magasztosabbá tételében onnan nyerünk segítséget a központi ftdő papság köréből. A kit úgy vártak, a ki már több év óta teljes megelégedésre vitte a főterhet. ft. Kolosy Antal prépost-kanonok és plebános ur teendői miatt nem jöhetett, de voltak szivesek ft. Pál István lyceumi tanár ur és ft. Benedek József székesegyházi káplán ur kirándulni. Megérkezésök után alig fél óra mulva megkezdett az isteni tisztelet, melyen ft. Pál István ur celebrált, evangélium után szöszékre lépett ft. Benedek József ur, ki

ugy most is, mint tavaly, elragadó, velős beszédével egészen lekötötte a nagyszámban összegyűlt hallgatóság figyelmét, s ki annyira megnyerte szép szónoklatával az Igenieket, hogy még napok után is őt emlegetik. Mondám: nagy számban összegyűlt hallgatóság és a mi legfőbb, az idegen vallásuak nemcsak helyből, de még a szomszéd községből is jöttek Ennek oka a katolikus anyaszentegyház szertartásainak szivet-lelket megragadó fonségében rejlik, a milvet egy vallásfelekezetről sem találunk. Még Izráel fia is többen eljöttek és végig nézték az isteni tiszteletet, bámulva a többi idegen vallásuakkal együtt szentegyházunk magasztos szertartásait.

Mise végével a körment tartatott meg szép rendben, mely alkalommal minden oltárnál — melyek koszoruk halmazával lepték meg a megjelenteket. áldásadkor taraczkok lövése emelte az ünnepély fényét, hirdetve minden táj felé az Urnak nagy napját. Midőn ennek is vége volt, s visszamenve a templomba a hálaének s az ezt követő áldásadás és könyörgés is elhangzott: ujult lélekkel távoztak haza a jelenvoltak.

Ftdő Sántha János helybeli plebános ur, ki széle körben ismeretes vendégszeretetről, szives volt jól meg rakott asztalához többeket valláskülönbőség nélkül meghívni. Nem volt hiány a pohárköszöntésekben sem. Fel volt köszöntve mindenki, de különösen püspök urunk ő nmlga, mint kegyur, s mint ki másnap 5-én ülte püspökké szenteltesének évfordulóját. Mindnyájan szivből kiáltottuk: Isten sokáig éltesse! Nem hagyhatok ez alkalomból egy tényt említés nélkül. U. i. t. Koncz Alkert segédszolgabíró ur, midőn már egy néhány pohárköszöntő elhangzott, azon inditványt tette, hogy mindenki, aki poharat köszönt és idegen szót használ, az az „Erdélyi-régi Magyar Közmívelődési Egylet“ alapja javára, minden egyes szóért 10 krral büntetessék meg. Az inditvány elfogadatarott, s az inditványozó volt első, a ki fizetett. Es így begyűlt 2 ft 62 kr., az eddig begyűlt összeghez csatolatarott. — T. Rezman György algondnok ur a m-igeni iskola zárviszágája alkalmából a legjobb három gyermek részére a ki magát tanulmány- és erkölcsben kitünteti, jutalmul volt szives adni 3 o. é. frtot.

Délután 5 órakor ft. Pál és Benedek urak megköszönvén szives házigazdánknak a magyar vendégszeretetet s ez viszont a fáradtságot, Fehérvárra visszatértek. Kevéssel azután a jó példit mindnyájan követtük, az az lakásunkra mentünk, megköszönve kedves házigazdánknak vendégszeretetését s kívánva azt, hogy a plebános ur Urnapját — a csekély számu ugyan, de folyton szaporodó hívek lelki épülésére s szent vallásuak fényének emelésére — mindig ilyen pompával tarthassa meg!

Nagy Antal,
r. kath. kártortanító.

IRODALOM.

— Megjelent: „A kereszténység és korunk.“ Irtá: Bougaud Emil. Forditották; Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula. 5-ik kötet. Tartalma: I. A hit. — II. A hit ápolása, — III. Becsület és szentség. — IV. Az imádság. — V. A gyónás. A gyónás isteni alapítása, — VI. A gyónás isteni szerkezete. — VII. A gyónás isteni termékeisége. — VIII. Az oltári szentséget megreteremtő első

szó — IX. Az oltári szentséget megteremtő második szó. — X. A valóságos jelenlét érthető megfoghatlanságai. — XI. A szent asztal. XII. Az utolsó kenet. A halál. — XIII. A jelképek örök rendeltetése A menny. — XIV. A tisztító hely. — XV. A pokol. — XVI. A választottak kis és nagy száma A világ vége. — Bef. Jézus. Az egyház és a jövő. — A nagynevelő szerzőnek kitünő műve ezen igen szép kiállítású, 425 lapra terjedő kötettel be van fejezve. Hogy mennyi kincs van ebbe az egyetlen kötetbe lerakva, t. olvasóink láthatják a főnebb közölt tartalomjegyzékből. Melegen ajánljuk a t. lelkeskedő papság becses gyűjtemébe. Ara 1 frt 50 kr.

— **„Új Magyar Sion.”** Egyházirodalmi folyóirat Szerkesztő: Zádori János. XVI. évf. májusi (185) füzet. — Tartalma: Miklós ostiai püspök követsége Magyarországon — A hitetlenség és lázadás propagandája. — Ratisbonne Mária Alfons levele saját megtéréséről. — Karcolatok — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Ara egész évre 6 frt.

— **„A legszentebb Rózsafüzér királynéja.”** Havi folyóirat. Szerkesztő és kiadja: P. Angelicus (Mária Stern Bosznia) — I. évf. 2. füzet. Tartalma: Ave Mária. Ha annyi szépet... (költemény). — Az olvasóhoz. — Üdvözlégy Mária (költemény). — Ima a szüz Mária-hoz kísértet idején — Mária a történelemben. Mária-Pócs. — Máriatisztlók. Az élő Rózsa-füzér alapítója. — Mária dísz-tábora A keresztény szeretet hősei. — Utazás a menny-országba. — Mária-egyesületek. — Nagy fontosságú közölni való Mária-egyesületekről. — Vegyesek. — Ima-szándékok. — Napra június hóra. — Ara egész évre 1 frt 50 kr. vagy 8 int. elvállalása. — Ismételt ajánljuk e vállalatot olvasóink figyelmébe.

— **„Magyar háziasszony.”** Háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. Szerkesztő Andrea. Kiadja dr. Murányi Armin Budapesten. IV. évf. 24. sz. — Tartalma: Nőhivatás. — Női kézimunka a kiállításon. — Fejfájás. — Konyhaszót. — Vegyesek. — Forró vágyak. — Az én szentem. — Román nők. — Takarékoskodjunk. — Kérdések és feleletek. — Talányok. — Vész és viharban. Angol regény. Ara: egész évre 6 frt, felévre 3 frt, negyed-évre 1 frt 50 kr.

— Felhívás előfizetésre. A **„Jézus szí Szívének diadala korunkban”** című munkára, melyet a szerkesztés alatt állott „Jézus szí Szívének hírnöke” folyóirat mellékletül nyújtottam vala t. olvasóimnak, s a melyet csak pár nap előtt fejeztem be, ezennel előfizetést nyitok. Mint a cím is mutatja, Jézus szí szívének diadalát tárgyalja e könyv, a mennyiben, t. i. korunk egyik legkimagaslóbb alakjának: tiszteletreméltó (venerabilis) Barát Zsófia s az általa alapított szí Szív-nőszervezetnek (Sacré Coeur) történetével foglalkozik. Legnagyobb részt asceticus nő tehát, mely kellemesen, és igen érdekfeszítő modorban, azt állítja elénk, hogy miként lehet még a legtevékenyebb életet is bennő. Istennel folyton összeköttetésben álló lelki élettel egybefűzött, s Jézus szí szívének Szívét mind magunkban, mind másokban diadalra juttatni. E magyar munka a francia (60 éves) eredetiből, és a kisebb-nagyobb eltéréssel eszközölt német, valamint angol fordítások nyomán készült, tekintettel honi viszonyainkra, s jatszáinkra, 30 nagy nyolczad-alakú iven. Megjelenni okvetlenül f. év június hó végén fog, és pedig háromféle kiadásban. Ara bérmentes széküldéssel füze 1 frt 80 kr. vagy 5 sacra elvállalása, Ara bérmentes széküldéssel angol-kötésben 2 frt 50 kr., vagy 7 sacra elvállalása. Ara bérmentes széküldéssel sárgas velinpapíron, szép kötésben 3 frt 20 kr. vagy 9 sacra elvállalása. Ara bérmentes széküldéssel fehér velinpapíron, diszkötésben 4 frt, vagy

11 sacra elvállalása. Minthogy a kötött, de kivált a velin példányokból nem sokkal rendelkezem, kérem azokat, a kik neán ilyet óhajtanak, sziveskedjenek engem erről mielőbb értesíteni. A szí misék két hó alatt végzendők, és azok szándékát — kívánatra — azonnal közlendem az illetőkkel. Komáromban, 1885. június hó 1-én. Molnár János, apát-plebános.

— **A tudós Répássy János**, tanítóképezdei tanár újabb jelét adta tevékeny munkálkodásának; a következő című, alaposnak mutatkozó s irodalmunkban mondhatni hézagpótló könyvet becsátván közre: Rövid fogalmazás, Irály-költészet és Szavalástan. Fi- és nőtanító-képezdek használatára. Szemléltető példakkal. Irtá: Répássy János, tanítóképezdei tanár. Harmadik javított és bővített kiadás Egerben. Szolcsányi Gyula. 1885. Ara 1 frt 40 kr. — Bővebben közelebbről ismertetjük.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL

— **MEGHÍVÓ** Az erd. rom. kath. irod. társulat választmánya f. hó 24-én d. u. 4 órakor a szerkesztői helyiségben gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívattak. — **Tárgy: a folyó ügyeken kívűl két igen fontos ügy fölötti határozás.**

— **Személyzeti.** Nagy Ignác kapnikbányai és Erdősi Dávid kiskapusi lelkészek az illetékes hatóságok beleegyezése mellett állomásaikat kölcsönösen fölcserélték, vagyis, mint az egyházi jog magát kitejezi, cambiumra léptek.

— **A károlyfehérvári** rom. kath. püspöki ügyem bölcsészeti II-ik osztályának szóbeli érettségi vizsgálata f. hó 13. és 15-én tartatott meg. Összesen érettségre jelentkezett volt 19 ifju; ezek közül kettő nem állhatott szóbelire; 17 közül jelesen érettt 2, jól érettt 4, érettt 9. — Három hónapra visszautasított 2 ifju.

— **Nyári konyhakerti és gyümölcskiállítás.** Az országos kiállítási bizottság t. évi július hó 5—12-ig nyári konyhakerti és gyümölcskiállítást rendez, melyen mindennemű konyhakerti termény és nyári gyümölcs kiállítható. A kisebb termelők buzdítására összesen 1000 franknyi jutalom tűzött ki; ezenkívül a jelesebb kiállítók részére diszoklevelek és bronzérmek fognak kiadni. Egy négyzet méternyi tér díja 2 frt. A bejelentés határideje június hó 20-ig terjed. A bejelentett termények július hó 4-ig küldendők be. Bejelentő ivenk az országos kiállítási bizottságnál kaphatók; ugyanezekkel és e kiállításra vonatkozó részletesebb felvilágosításokkal Molnár István, a budai vinczellerképezde igazgatója, mint csoportbiztos, is készséggel szolgál az érdeklődőknek.

— **Közvizsgarend.** A brassói rom. kath. főlelmi tanoda vizsga-rendje az 1884/5. tanév végén: Június 24-én d. e. 1/29—12 óráig vizsgáltatik a IV. fuosztály. Június 24-én d. u. 3—6 óráig vizsgáltatik a III. fuosztály. Június 25-én d. e. 1/29—12 óráig vizsgáltatik a II. fuosztály. Jún. 25-én d. u. 3—6 óráig vizsgáltatik az I. fuosztály. Június 26-án d. e. 1/29—12 óráig vizsgáltatik a IV. és V. leányosztály. Június 26-án d. u. 3—6 óráig vizsgáltatik a II. és III. leányosztály. Június 27-én d. e. 1/29—12 óráig vizsgáltatik az I. leányosztály. Június 27-én d. u. 3—5 óráig vizsgáltatik a bolgárszegi vegyesiskola. Június 29-én d. e. 1/28 órákor ünnepélyes „Te Deum,” melynek végével az érdemsorozatok felolvastatnak s a jutalmak kiosztatnak. A vizsgálatok ideje alatt a növendékek írásbeli dolgozatai próba-iratai és rajzai, valamint a leányosztályok kézi munkái közszemlére vannak kiéve. A vizsgákra a t. cz. szülők és az intézet barátai tisztelettel meghívattak. A jövő tanév szept. 1-én veszi kezdetét. **A vezetőség.**

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomd. gyorssajtóján Gyulafehérvárrt.